

ZAŠTITA OKOLIŠA

Uređuje: Vjeročka Vojvodić

UN Climate Change Conference

Izvor: EU at COP25

EK: Energy, Climate change, Environment

Sredstva informiranja

Konferencija UN-a o klimatskim promjenama (COP25) – prosinac 2019.

Klima ozbiljno prijeti čovječanstvu, a već smo prešli točku bez povratka

U Madridu je 2. prosinca 2019. započeo dvotjedni summit UN-a o klimi COP25 (*The 25th Annual Conference of the Parties*) pod predsjedanjem čileanske Vlade. EU i njezine države članice sudjeluju kao stranke Okvirne konvencije UN-a o klimatskim promjenama (engl. *UN Framework Convention on Climate Change – UNFCCC*). Konferenciji je prisustvovalo oko 29 000 ljudi iz 200-tinjak zemalja, među kojima i delegacija iz Hrvatske. COP25 se održava u svjetlu novih znanstvenih spoznaja prema kojima se već sada nalazimo u vremenu bez mogućnosti oporavka vezano uz klimatske promjene.

Najvažniji dokumenti:

- Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC): stupila na snagu 1994. i temelj je Pariškog sporazuma i Kyotskog protokola
- COP (konferencija ugovornih stranaka UNFCCC-a): sastaju se svake godine i razgovaraju o postizanju ciljeva Konvencije
- Nacionalno utvrđen doprinos (NDC): ciljevi za ublažavanje klimatskih promjena koje svaki potpisnik Pariškog sporazuma postavlja svakih pet godina.

Pogledajte još jednom: Najduži UN-ovi pregovori o klimi završili bez dogovora o tržištima s ugljikom

Izvor | Euronews s agencijama | 15. prosinca 2019.

UN-ov samit o klimi (COP25) završio je skromnim sporazumom u nedjelju, 15. 12. 2019. u Madridu, odgodivši do sljedeće godine ključnu odluku o globalnim tržištima ugljika. Izaslanici iz gotovo 200 država podržali su deklaraciju za pomoć siromašnim zemljama koje trpe posljedice klimatskih promjena, ali nisu za to izdvojile nova sredstva. Konačnim sporazumom istaknuta je "hitna potreba" za smanjenjem stakleničkih plinova u skladu s ciljevima najznačajnijeg Pariškog sporazuma o klimatskim promjenama iz 2015. godine.

No unatoč održavanju dosad najduljih pregovora o klimi u posljednjih 25 godina, mnogi su se delegati opirali pozivima da povećaju obećanja za smanjenje stakleničkih plinova sljedeće godine. Pariški sporazum utvrdio je zajednički cilj izbjegavanja porasta temperature za više od 1,5 °C (2,7 F) do kraja stoljeća. Međutim, do sada je svijet na putu prema porastu od 3 do 4 °C, što može imati dramatične posljedice za mnoge zemlje, uključujući porast razine mora i jače oluje.

Najgora pitanja, uključujući tržišta ugljika, ostavljena su za sljedeći samit u Glasgou za godinu dana. Ekološke grupe i aktivisti optužili su bogatije zemlje da pokazuju malo predanosti ozbiljnom rješavanju klimatskih promjena.

"Razočaranje"

Glavni tajnik UN-a Antonio Guterres izjavio je da je "razočaran" ishodom sastanka. "Međunarodna zajednica izgubila je važnu priliku za pokazivanje veće ambicije prema ublažavanju, prilagodbi i financiranju rješavanja klimatske krize", rekao je.

"Ne smijemo i nećemo odustati", u osvrtu na rezultate sastanka priopćilo je 350 nevladinih udruga za zaštitu. "Kako se COP25 bližio kraju, nacionalni delegati nisu uspjeli podnijeti egzistencijalni izazov klimatskoj krizi", kažu neprofitne organizacije. "Ti razgovori odražavaju koliko su čelnici zemalja nepovezani s aktualnom znanosti kao i sa zahtjevima njihovih građana na ulicama", rekla je Helen Mountford, potpredsjednica za klimu i ekonomiju iz istraživačkog centra World Resources Institute. "Moraju se probuditi 2020."

Dvodnevni nastavak, neprospavane noći

Dužnosnici iz gotovo 200 zemalja produljili su boravak u Madridu još jedan dodatni dan nakon što nisu uspjeli postići dogovor. Razgovori su trebali biti završeni u petak, ali dočekali su i nedjelju, jer su se velike ekonomije i manje države borile za rješavanje neriješenih pitanja u skladu s Pariškim sporazumom iz 2015. godine.

Neke od najugroženijih zemalja istaknule su da se njihovi glasovi ne čuju. "Tijekom posljednja 24 sata 90 % sudionika nije bilo uključeno u pregovarački proces", rekao je Kevin Conrad, klimatski izaslanik Papue Nove Gvineje, izražavajući zabrinutost drugih zemalja u razvoju. Ranije se Čile suočio sa žestokom kritikom nakon izrade svoje verzije teksta na Samitu, na koji su se sudionice žalile da je toliko slab da je izdao duh Pariškog sporazuma.

Neslaganja s tržištima ugljika

"Žalosno je što nismo uspjeli postići konačni dogovor o tržištima ugljikom", priznala je predsjednica klimatskog vrha, Carolina Schmidt, čileanska ministrica okoliša. Međutim, države Europske unije i druge članice poručile su da se više ne donose pravila na međunarodnim tržištima ugljika, već se odobravaju ona koja mogu potkopati napore za smanjenje emisija stakleničkih plinova.

"Svi tražimo kompromis", rekao je ranije u petak 13. 12. 2019. Frans Timmermans, najviši dužnosnik Europske komisije zadužen za klimatska pitanja. "Ali ne postoji način kako bismo mogli prihvatiti kompromis koji ugrožava integritet okoliša. Nema šanse."

Ekonomisti napominju da bi dopuštanje tvrtkama i bogatim zemljama da ulažu u mjere smanjenja ugljika poput zaštite šuma u siromašnim zemljama moglo postati važan alat za smanjenje emisija, pod uvjetom da su tržišta transparentna i da nema dvostrukog računanja.

Nedovoljno financiranje

Zemlje su se složile da se odrede sredstva za najugroženije zemlje kako bi im se nadoknadili učinci ekstremnih vremenskih prilika, što je jedno od najvažnijih pitanja malih otočnih država. Ipak, izaslanici nisu pojasnili kako mobilizirati 100 milijardi dolara godišnje u financiranje klime do 2020., kao što je dogovoreno u Parizu. U 2013. godini zemlje su se složile o okvirnom sustavu za usmjeravanje takve pomoći, poznatom kao Varšavski međunarodni mehanizam (engl. *Warsaw International Mechanism – WIM*). Ali neke bogate zemlje, posebice Sjedinjene Američke Države, odupirale su se pokušajima formalne odgovornosti za utjecaj emisije stakleničkih plinova na klimu, što je izazvalo kritike zemalja u razvoju.

“Američka vlada je najveći humanitarni donator na svijetu”, izjavio je u petak službenik State Departmenta. “WIM bi trebao biti

konstruktivan prostor za kataliziranje djelovanja na širokom rasponu pitanja gubitaka i štete. Pitanja razdora i razgovor o krivnji i odgovornosti ne pomažu nikome”, istaknuo je američki dužnosnik, govoreći pod uvjetom anonimnosti zbog osjetljivosti tekućih pregovora.

Predsjednik SAD-a Donald Trump službeno je pokrenuo proces povlačenja Sjedinjenih Američkih Država iz Pariškog klimatskog sporazuma 2015., koji će biti završen 4. studenoga 2020., dan nakon sljedećih američkih predsjedničkih izbora. Međutim, iako analitičari kažu da dosad preuzete obveze nisu dovoljne, deseterci zemalja već su rekli da će ambicioznije ciljeve za emisije prebaciti za sljedeću godinu. Ako je cilj Pariškog sporazuma zadržati globalno zagrijavanje na 1,5 °C do kraja stoljeća, znanstvenici su izračunali da bi globalne emisije morale padati 7,6 % godišnje, počevši od iduće godine.

Iz obilja literaturnih izvora o ekološkom skepticizmu navodimo:

1. Organizacija poricanja: konzervativni istraživački centri i ekološki skepticizam

Okolišni skepticizam negira ozbiljnost ekoloških problema, a samopouzdan “skeptici” tvrde da su nepristrani analitičari koji se bore protiv “smeća” – bezvrijedne znanosti. Navedena studija* kvantitativno analizira 141 knjigu o ekološkom skepticizmu na engleskom jeziku objavljenju između 1972. i 2005. Otkriveno je da je više od 92 % knjiga objavljenih u SAD-u od 1992., povezano s konzervativnim istraživačkim centrima (CTT). Nadalje, analizirani su CTT centri koji se bave pitanjima okoliša i pokazano je da njih 90 % potiče skepsu prema okolišu. Zaključak je da je skepticizam taktika elitno vođenog pokreta protuslovlja namijenjenog slabljenju nastojanja moderne ekologije i da je uspješna primjena te taktike pridonijela slabljenju američke posvećenosti zaštiti okoliša.

* P. J. Jacques, R. E. Dunlap, M. Freeman, *Environ. Politics* 17 (2008) 349–385, doi: <https://doi.org/10.1080/09644010802055576>.

2. Što je skepticizam prema klimatskim promjenama? Ispitivanje koncepta primjenom miješanih metoda ispitivanja javnosti u Velikoj Britaniji

Izražavanje sumnje u klimatske promjene često se naziva “skepticiзмом”. Provedena su i novija istraživanja objavljena 2014. godine iz integriranih podataka dobivenih na temelju diskusija skupina i nacionalno reprezentativnog istraživanja kako bi se ispitalo i pročistio koncept skepse prema klimatskim promjenama. Utvrđeno je da treba razlikovati dvije glavne vrste: epistemski skepticizam, koji se odnosi na sumnje u status klimatskih promjena kao znanstvenog i fizičkog fenomena te skepticizam povezan sa sumnjama u učinkovitost djelovanja mjera poduzetih za suzbijanje klimatskih promjena. Daljnja analiza pokazala je da je gore navedena druga vrsta skepticizma snažnije povezana s nedostatkom brige o klimatskim promjenama te da dodatni napor treba biti usmjeren na rješavanje i suočavanje sa sumnjama ljudi u svezi pokušaja rješavanja klimatskih promjena.

* S. B. Capstick, N. F. Pidgeon, *Global Environ. Change* 24 (2014) 389–401, doi: <https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2013.08.012>.

3. Objašnjenje znanosti o klimatskim promjenama i pobijanje dezinformacija o globalnom zatopljenju

Znanstveni skepticizam zdrav je za propitivanje rezultata i njihovo razumijevanje. Pa ipak, to se ne događa s poricanjem

klimatskih promjena. Skeptici energično kritiziraju sve dokaze koji podržavaju utjecaj čovjeka na globalno zatopljenje, a istodobno prihvaćaju bilo koji argument, op-ed, blog ili studije koje žele opovrgnuti globalno zatopljenje. Ova mrežna stranica* sumnja u skepticizam prema globalnom zatopljenju. Imaju li njihovi argumenti neku znanstvenu osnovu? Što kaže recenzirana znanstvena literatura?

	Argument skeptika	Što kaže znanost?
1.	“Klima se mijenjala i prije”	Klima odgovara na sve utjecaje u nekom trenutku. Ljudi su danas prevladavajući utjecaj.
2.	“Krivo je Sunce”	Sunce i klima su se mijenjali u suprotnim smjerovima u posljednjih 35 godina globalnog zagrijavanja.
3.	“Nije loše”	Negativni utjecaji globalnog zagrijavanja na poljoprivredu, zdravlje i okoliš izraženiji su od bilo kojeg pozitivnog utjecaja.
4.	“Ne postoji konsenzus”	97 % klimatskih stručnjaka se slaže oko toga da ljudi uzrokuju globalno zagrijavanje
5.	“Globalno zahlađenje: događa li se i dalje globalno zagrijavanje?”	Prema svim pokazateljima, globalno zagrijavanje se i dalje događa.
6.	“Koliko su pouzdani modeli?”	Modeli uspješno reproduciraju temperaturu tla, oceana i zraka te globalnu temperaturu za razdoblje od 1900.
7.	“Jesu li mjerenja prizemne temperature pouzdana?”	Trend zagrijavanja jednak je u ruralnim i urbanim područjima, neovisno o tome mjeri li se termometrima ili satelitima ili prirodnim “termometrima”.
8.	“Mogu li se životinje i biljke prilagoditi na globalno zagrijavanje?”	Mnogobrojna davna masovna izumiranja snažno su povezana s globalnim klimatskim promjenama. S obzirom na brzinu trenutačnih klimatskih promjena, načini na koje se vrste tipično prilagođavaju (npr. migracija) u većini slučajeva jednostavno nisu mogući. Globalne promjene jednostavno su sveprožimajuće i događaju se prebrzo.
9.	“Nema zagrijavanja od 1998.”	Na globalnoj razini, 2010. je najtoplija godina i izjednačena je s 2005.
10.	“Dobiva li ili gubi Antarktika led?”	Satelitska mjerenja pokazuju da Antarktika dobiva morski led, ali sve većom brzinom gubi kopneni led, što ima posljedice na porast razine mora.

* *Skeptical Science Journal* (Skeptical Science neprofitna je obrazovna organizacija, koju vodi globalni tim volontera)